

Cultura emprenedora a l'escola

L'experiència de Badalona

Equip del projecte *Cultura emprenedora a l'escola**

ESCOLA,
TERRITORI,
COMUNITAT

Ajuntament de Badalona

L'escola Planas i Casals participa, des del curs 2011-2012, en el projecte *Cultura emprenedora a l'escola*, promogut per la Diputació de Barcelona, en el qual participen 21 centres de 14 municipis. A cada escola es construeix un programa educatiu i a cada ciutat, l'estratègia local d'implementació del projecte, que, en el cas de Badalona, disposa de la participació de l'escola, diverses entitats i l'Ajuntament.¹

▣ **PARAULES CLAU:** emprenedoria, aprenentatge, cooperativa, territori, projecte, transversalitat, escola Planas i Casals de Badalona, Ajuntament de Badalona.

El projecte *Cultura emprenedora a l'escola*

A Badalona, des de l'equip base del projecte *Cultura emprenedora a l'escola*, format per les tutores de cinquè, la cap d'estudis del centre, un tècnic de l'IMPO i un tècnic d'Educació de l'Ajuntament, s'ha anat construint l'estratègia local d'implementació del projecte com a eina de ges-

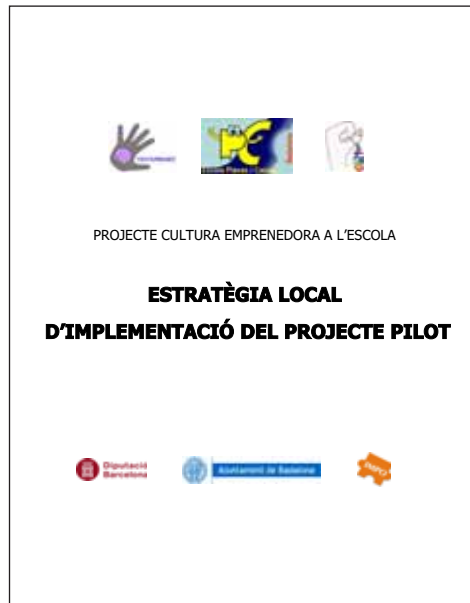
tió complementària al programa educatiu que han protagonitzat els nois i les noies cooperativistes. Al document que s'ha anat elaborant de l'estratègia local, s'hi defineixen les variables configuradores del projecte: els objectius, el model d'organització, les actuacions, els agents que hi participen, les funcions que hi tenen, la mobilització dels recursos, la comunicació i l'avaluació.

Marc i context locals

Marc conceptual i ideològic

Fruit d'una cerca inicial de textos diversos, de converses sobre tots els que havíem trobat com a primera font de construcció d'un nou coneixement compartit, l'equip que hem treballat en el projecte pilot (imatge 1) vam posar-nos d'acord en aquestes quatre idees força:

L'equip del projecte ha anat construint l'estratègia local d'implementació com a eina de gestió complementària al programa educatiu que han protagonitzat els nois i les noies cooperativistes

Imatge 1. Coberta del document del projecte

1. La cultura de l'emprenedoria, els valors, els coneixements, les capacitats i les habilitats que hi estan vinculats es fomenten des de l'educació familiar, des de l'escola i des de l'educació en el lleure.
2. El paper de les famílies és decisiu en la formació actitudinal vers el treball, atès que té relació amb la vivència de valors com ara l'esforç, la responsabilitat, la creativitat i la superació de les dificultats. Per això és important que existeixin espais educatius familiars que donin suport a les mares i als pares en la tasca d'educar en valors per al treball.

3. Cal destacar el rol de l'educació en el lleure com a «escola de vida» on es treballen de manera vivencial competències directament relacionades, també, amb el món laboral: el treball en equip, la iniciativa, la responsabilitat individual i col·lectiva, etc.

4. En l'àmbit escolar, cal millorar els resultats acadèmics, és important que s'estableixi més interrelació entre el sistema educatiu i el sistema productiu i s'ha de donar resposta a les demandes de la societat del coneixement i de millora del nivell i la qualitat del treball. **Amb el foment de la cultura de l'emprenedoria a l'escola, es posen en pràctica valors que desenvolupen capacitats per saber induir canvis i adaptar-s'hi, responsabilitzar-se de les pròpies accions, assolir destreses per desenvolupar una visió estratègica, marcar objectius i complir-los i estar motivat per l'èxit, bo i preveient possibles entrebancs.**

Des de l'equip base, entenem l'emprenedoria com una de les línies importants que contribueixen a millorar la situació econòmica actual. Però no només està pensada per obrir empreses noves, sinó

La cultura de l'emprenedoria es fomenta des de l'educació familiar, des de l'escola i des de l'educació en el lleure

també per crear i canviar les organitzacions, els projectes i les maneres de fer en el conjunt de la societat.

Badalona, context i polítiques d'educació i de desenvolupament econòmic

Badalona, des de la seva condició de ciutat educadora, ha esdevingut un agent pedagògic permanent que presta una atenció especial a la formació, la promoció i el desenvolupament dels seus habitants. En aquest sentit, l'educació hi és considerada un dret bàsic i universal, un bé públic que cal assegurar a tothom en condicions d'igualtat, d'equitat i de justícia social.

Badalona té una potència econòmica molt important. Les indústries contaminants que s'agrupaven al seu litoral, han estat substituïdes per empreses sorgides darretrament en polígons nous que abasten una gran varietat de sectors. La ciutat gaudeix d'una activitat econòmica molt dinàmica, gràcies, fonamentalment, a la capacitat emprenedora de la seva gent i a la potència del seu capital humà. El comerç i el sector serveis són, també, una de les bases de l'empresariat badaloní.

Els eixos de les polítiques educatives (2011-2015), en el marc de Badalona com a ciutat educadora, són aquests: «Acompanyament a l'escolaritat», «Dinamització

i participació educativa» i «Manteniment, vigilància, ús social i extraescolar dels equipaments educatius». A l'Àrea d'Educació, Esports i Joventut, hi ha adscrit el Servei Local Escola Treball, que té les funcions següents:

- > Orientar els joves en la transició de l'escola al món dels estudis professionals i universitaris, com també al món laboral.
- > Informar sobre l'oferta de formació ocupacional i professional a la ciutat i l'adequació a les necessitats del jovent.
- > Afavorir la realització de pràctiques a les empreses.

Els eixos de les polítiques de desenvolupament econòmic de l'IMPO (2011-2015), en el marc de Badalona com a ciutat emprenedora, són aquests:

- > Àmbit 1. Persones: fomentar l'ocupabilitat de la població activa del territori.
- > Àmbit 2. Empreses: promoure la cultura

emprenedora i el desenvolupament empresarial, especialment en les micro-empreses i les petites empreses del municipi.

- > Àmbit 3. Concertació: impulsar els acords de col·laboració i treball conjunt amb els diferents actors del desenvolupament local.

L'IMPO té com a funcions principals dissenyar, promoure i gestionar els recursos que permetin millorar l'ocupabilitat de Badalona. Ofereix assessorament i orientació laboral, formació per a la qualificació professional, suport als projectes empresarials dels nous emprenedors i un observatori que analitza la informació sobre l'evolució del mercat laboral.

El programa educatiu

Els nois i les noies de cinquè de l'escola Planas i Casals han creat, en el marc del projecte, dues cooperatives: Totambart (5è A) i Coopdemans (5è B) (imatges 2 i 3).

Els nois i les noies de cinquè han creat, en el marc del projecte, dues cooperatives: Totambart (5è A) i Coopdemans (5è B)

ESCOLA, TERRITORI, COMUNITAT

Competència en autonomia i iniciativa personal

P CS

El projecte es va iniciar al mes de gener de 2012, amb una primera activitat formativa adreçada al professorat i als tècnics municipals.

Va continuar, a l'escola, amb la presentació del projecte a tota la comunitat educativa i, a cada aula, amb l'elaboració i l'aprovació dels estatuts i de les dues juntes directives; la realització d'un taller de generació d'idees i un altre sobre responsabilitat social empresarial; l'aportació personal d'un capital inicial; l'acord de cada cooperativa de destinar un 15% dels beneficis a un projecte de solidaritat; la realització d'un taller sobre imatge corporativa i la creació d'un logo; la sol·licitud del codi d'identificació de cooperativa escolar, del permís per posar la parada al mercat i d'un microcrèdit, com també la creació de prototips per determinar, fer i etiquetar els productes que es vendrien, l'1 de juny, als encants del parc de Montigalà.

Va finalitzar amb la presència al BIZ Barcelona el 13 de juny i amb la justificació de comptes, l'avaluació i la realització d'una memòria i d'una activitat lúdica a final de curs.

Imatge 2. Logos de les dues cooperatives creades: Totambart i Coopdemans

**ESCOLA, TERRITORI,
COMUNITAT**

Silvia Arias

Gisela Soler

Imatge 3. Els dos grups classe de cinquè de l'escola Planas i Casals que han creat les cooperatives

Agents implicats

- > **Escola Planas i Casals.** Aquest centre públic va iniciar el seu camí el curs 1976-1977 a la zona de Can Ruti i, al setembre de 1997, va traslladar-se a un nou edifici del barri de Montigalà. L'escola, de doble línia, ha tingut, el curs 2011-2012, 474 alumnes i un claustre format per 31 mestres. Les tutores de cinquè, amb el suport de l'equip directiu, n'han desenvolupat el programa educatiu i han format part de l'equip base del projecte (imatge 3).
- > **Institut Municipal de Promoció de l'Ocupació (IMPO).** Entre altres aportacions com a membre de l'equip base del projecte, va realitzar un taller de generació d'idees per a la creació dels productes que es comercialitzarien i sobre els factors que cal tenir en compte abans de llençar un producte al mercat.
- > **Fundació Ateneu Sant Roc.** Va facilitar informació i va promoure el debat, a l'aula, en relació amb la responsabilitat social empresarial i amb el treball que fan les ONG de la ciutat a nivell local i internacional.
- > **Escola d'Art i Superior de Disseny Pau Gargallo.** Dos alumnes del centre, supervisats per la seva tutora, van organitzar un taller en dues sessions sobre imatge corporativa i per crear el logo de cada cooperativa.
- > **Entitat financera.** D'acord amb el conveni marc de la Diputació per demanar,

si calia, un microcrèdit per a cada cooperativa. Finalment, l'escola va actuar com a entitat financera.

- > **Ajuntament de Badalona.** Entre altres aportacions com a membre de l'equip base del projecte, es va coordinar l'elaboració del document de l'estratègia local i diferents accions de l'Àrea d'Educació, amb la col·laboració d'altres departaments, serveis i empreses municipals: Cooperació i Voluntariat; Promoció Econòmica i Comerç; Turisme; Comunicació i Imatge; Joventut; Servei d'Atenció al Ciutadà, i Badalona Comunicació SA.
- > **Diputació de Barcelona, Valnalón i altres municipis participants en el projecte test, curs 2011-2012:** Granollers, Igualada, l'Hospitalet de Llobregat, Martoró, Sant Adrià de Besòs i Vilafranca del Penedès. Les sessions de formació, seguiment i tutoria van servir, com a procés d'aprenentatge compartit, per afavorir el coneixement i l'intercanvi entre els projectes de cada municipi.

El mercat i el BIZ Barcelona

L'1 de juny al matí, es van instal·lar i van funcionar amb molt d'èxit les dues parades de les cooperatives al mercat municipal d'ençants del parc de Montigalà. El 13 de juny, les cooperatives de totes les escoles que estaven vinculades al projecte el curs passat van formar part, també, del saló de l'emprenedoria BIZ Barcelona, a la Fira de Montjuïc. A més d'estar a les parades, totes les

noies i els nois van participar en diferents activitats i jocs cooperatius en grups interescolars. També van visitar tot el saló.

Avaluació i continuïtat del projecte durant el curs 2012-2013

Les cooperativistes i els cooperatistes han treballat, a l'aula, l'adquisició de la competència emprenedora. **L'escola ha utilitzat una metodologia basada en l'aprenentatge significatiu i cooperatiu i en el treball en projectes per adquirir competències bàsiques del currículum. També s'han potenciat coneixements, destreses i actituds, molt més enllà de voler fomentar vocacions empresarials. Des de l'Ajuntament, s'ha pogut acompanyar aquest procés i s'ha facilitat una interconnexió més gran entre l'escola i el territori, conjuntament amb altres serveis i entitats que han ajudat a portar a terme el projecte.**

Pensem que l'estratègia local també ha estat molt útil, perquè ha servit per:

- > Donar suport a l'escola i crear les condicions necessàries que han afavorit l'èxit del projecte pilot.
- > Aconseguir més articulació de les accions programades en el marc del projecte amb unes altres iniciatives que es porten a terme a la ciutat.
- > Afavorir notablement la comunicació i la difusió del projecte a la ciutadania i al nou centre que s'hi incorpora aquest curs 2012-2013, l'escola pública Llorens Artigas. En aquest sentit, i entre altres

Les cooperativistes i els cooperatistes han treballat, a l'aula, l'adquisició de la competència emprenedora

activitats, es van emetre tres reportatges sobre el projecte als informatius de TVB i RCB, una entrevista a dos cooperativistes al programa *Sortida Nord*, de TVB, i es va presentar un pòster de l'experiència a la jornada «Badalona, educació i entorn», celebrada el 27 de juny de 2012.

Com a complement de l'avaluació feta per l'equip, ha estat molt il·lustrativa la que ha realitzat la Diputació de Barcelona a través de diferents qüestionaris per a tot l'alumnat, el professorat, els equips directius de les escoles i tècniques i tècnics municipals de totes les ciutats participants. Entre tots hem après a treballar i a interactuar cooperativament, i també hem fet créixer un procés d'emprenentatge (d'emprenedoria i aprenentatge) compartit i en xarxa. ■

NOTES

* El curs 2011-2012, a Badalona, l'equip del projecte *Cultura emprenedora a l'escola* estava format per Sílvia Arias, Montserrat Fernández, Carme Garcia, Gisel·la Soler i Sergi Sabater, de l'escola Planas i Casals, i per Jordi Arnal, Albert Badia i Josep Fernández, de l'Ajuntament de Badalona (Àrea d'Educació, Esports i Joventut, i IMPO).

1. La participació de l'Ajuntament es va dur a terme a través de les àrees d'Educació, Esports i Joventut; de Promoció Econòmica, Comerç, Consum i Turisme, i de l'Institut Municipal de Promoció Econòmica (IMPO).

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Declaració de les XII Jornades del Projecte Educatiu de Ciutat de Barcelona «Barcelona, aprèn, treballa, emprèn» [en línia]. (Barcelona, 28 i 29 de novembre.) Universitat de Barcelona, 2012. <www.bcn.es/imeb/pec/catala/12_jornades/docs/Declaraci%C3%B3_XII_Jornades_PECB.pdf>. ESCOLA PLANAS I CASALS; AJUNTAMENT DE BADALONA (2012): *Estratègia local d'implementació del projecte «Cultura emprenedora a l'escola»*, de Badalona [en línia]. <http://compromesosambleducacio.diba.cat/sites/compromesosambleducacio.diba.cat/files/badalona_estrategia_local_cee.pdf>.

BIBLIOGRAFIA WEB

- > Intranet escola Planas i Casals
<http://agora.xtec.cat/ceipplanasicasals/intranet/index.php>
- > Bloc de Totambart (5è A)
<http://totambart.blogspot.com.es/>
- > Bloc de Coopdemans (5è B)
<http://coopdemans.blogspot.com.es/>
- > Web de l'Ajuntament de Badalona, i d'Educació
www.badalona.cat
- > Web de l'IMPO
www.impo.cat
- > Web de Valnalón Educa
www.valnaloneduca.com/
- > Web de la Diputació de Barcelona «Compromesos»
<http://compromesosambleducacio.diba.cat/>

ESCOLA, TERRITORI, COMUNITAT

Competència en autonomia i iniciativa personal

P CS

HEM PARLAT DE:

- Competència en autonomia i iniciativa personal.
- Projectes educatius municipals.

AUTOR DE CONTACTE

Jordi Arnal Carrillo
Servei d'Educació
Ajuntament de Badalona
jarnal@badalona.cat

Aquest article fou sol·licitat per GUIX: ELEMENTS D'ACCIÓ EDUCATIVA el mes de març de 2012 i acceptat el mes de juliol de 2012 per ser-hi publicat.